

Stadsbyggnadskontoret
Box 8314
104 20 Stockholm

Stockholm 2024-02-15

**Granskning 2 gällande förslag till detaljplan för
Konsthallen 15 m.fl. i stadsdelen Djurgården, Dnr
2018-00710**

Med anledning av stadsbyggnadskontorets kungörelse om granskning rörande Konsthallen 15 m fl vill Djurgårdens Hembygdsförening (DHF) anföra följande.

Positiva förändringar i nya planförslaget

Djurgårdens Hembygdsförening (DHF) konstaterar att förslaget efter statliga myndigheters starka kritik och upphävande av givet bygglov genomgått förändringar och förbättringar i analogi med Hembygdsföreningens tidigare yttranden. I aktuellt förslag respekteras i huvudsak Hasselbackens historiska utformning till skillnad från de tidigare förslagen. Trots det finns det fortfarande en hel del som behöver bearbetas för att förslaget skall bli acceptabelt med hänsyn till platsens stora historiska värden och viktiga roll i Djurgårdens historia.

Ett positivt inslag är att det historiska balusterräcket intill forna Gubbhyllan föreslås kompletteras i sin helhet fram mot Djurgårdsslätten. En meningslös rest av det ursprungliga förslaget är däremot den smitväg, ”gångstig”, genom det nedre räcket från den där trånga Djurgårdsvägen upp längs den kraftiga branten mot trädgården. Förutom att smitvägen kräver stora ingrepp skulle den genom dess starka lutning bara vara tillgänglig för ett fåtal yngre personer.

Ett mycket positivt inslag är att den historiskt återuppbyggda kullen mot slätten med balustrader får skyddsföreskrifter Q1, K1.

Det är positivt att 32 träd skyddas enligt planen. Det är dock viktigt att påpeka att uppförandet av nya byggnader bör omfattas av betydande försiktighetsåtgärder i samband med markåtgärder för att minimera påverkan på befintlig vegetation och att samtliga föreskrifter som anges i ”Hasselbacken Utredning, landskap, ekologi och träd (Landskapslaget, Arbor konsult AB, Calluna, COWI och Viös AB, 2020-12-18 , rev. 2023-11-17) ”Skydd och stärkande åtgärder för träd” efterföljs och dokumenteras.

I den aktuella planen har de äldsta delarna av huvudbyggnaden utom

trappan mot parken fått skyddsföreskrifter. Vi vill erinra om att bottenvåningens historiska serveringslokaler från 1800-talets andra hälft kvarstod helt bevarade trots branden 1923 och blev genomgående restaurerade 1986–1992 under ledning av byggnadsantikvarien vid Stadsmuseet fil dr Margareta Cramér. Skyddsföreskrifterna skyddar dock ännu inte den mycket välbevarade historiska trappan mot parken vilket enligt vår mening *ovillkorligen* måste åtgärdas.

Kvarstående kritik mot förslaget

Fortfarande föreslås en rad förändringar som inte kan anses motiverade efter det förändrade planprogrammet. På platsen för den bortförda rekonstruerade serveringspaviljongen (se nedan) föreslogs tidigare en mindre musikpaviljong, som i ursprungsversionen dolde en trappa till en ny underjordisk lokal. I föreliggande förslag är en liknande paviljong flyttad mitt framför huvudbyggnaden och stör kraftigt upplevelsen av denna från Djurgårdsvägen.

Eftersom den återuppbyggda musikplatsen vid muren mot slänten nu bibehålls behövs uppenbarligen ingen ytterligare musikpaviljong, för övrigt uppenbarligen i alldeles för liten skala för det nu stora serveringsområdet. På den nu fria platsen bör i stället som också länsstyrelsen tidigare anförde den efter historiska ritningar återuppförda serveringspaviljongen återföras till platsen från en privat tomt på Värmdön, dit den olovligen flyttats. Eftersom det förutom ursprungsritningarna finns utförliga uppmättningsritningar från 2021 och paviljongen var en rekonstruktion kan naturligtvis i stället en ny kopia uppföras på platsen.

V motsätter oss inte helt en komplettering av bebyggelsen på tomten där det tidigare stått hus, men dessa måste underordna sig den historiska miljön, inte som här ta överhanden och på ett brutalt sätt förändra det klassiska landskapet. Paviljongerna är i det nya förslaget fortfarande helt väsensskilda från Hasselbackens historiska bebyggelse.

Den sänkta vänstra hotellbyggnaden ("Nya Moriska") kan möjligen accepteras i sitt tillbakadragna läge, där det tidigare stått stora serveringspaviljonger. Den högra, "Nya Gubbyllan", är visserligen också sänkt och får ett bättre läge, men kommer genom sin storlek brutalt helt dominera den historiska Djurgårdsslätten. Både höjd och utformning måste fortfarande kraftigt omarbetas för att kunna accepteras i den känsliga stadsbilden.

Trafiksituationen

I förslaget föreslås en rak väg från Hasselbackens trappa till Allmänna Gränd och färjeläget. Problemet är spårvägens rundslingor som visserligen kommer att bli mindre brukade när den moderna spårvagnsflottan flyttar till de nya vagnhallarna på Lidingö, men de historiska spårvagnarna torde fortfarande komma att få sin plats på Djurgården. Allmänna Gränd och Falkenbergsgatan föreslås också bli bilfria. Här måste undantag dock göras för trafik från och till fastigheterna.

Med de stora byggnadsarbeten som föreslås kommer under genomförandet trafiken till Djurgården uppenbarligen att kraftigt påverkas negativt. Detta måste tas med i beräkningen och "PM trafik under byggtid" upprättas.

Kvarteret Konsthallen

Det är positivt att de nu restaurerade byggnaderna på Konsthallen 15 får skyddsföreskrifter. Den glasade vinterträdgården får permanent lov, vilket markerar det misslyckade återskapandet av Lindgårdens park. Eftersom marken utgörs av det sterila betongtaket till underliggande utställningsutrymmen är det inte mycket att förlora. För att återfå något av grönskan från gamla Lindgården bör i så fall bestämt krävas att planteringslådorna längs hotellbyggnadens fasader i enlighet med givet byggnadslov verkligen fylls med hängande grönska. Det är positivt att de

sparade träden mot den byggnadsminnesförklarade grannfastigheten får skyddsföreskrifter.

Sammanfattande omdömen Hasselbacken

1. Den sänkta "Nya Moriska" kan möjligen accepteras i sitt nya läge, men "Nya Gubbhyllan" är fortfarande alldeles för hög och dominerande i sitt läge intill Djurgårdsslätten. Den är oacceptabel i sin för platsen främmande och skrymmande form, som på ett negativt sätt överordnar sig den historiska huvudbyggnaden och negativt påverkar den omgivande historiska miljön. En ny byggnad måste liksom ursprungliga Gubbhyllan vara rektangulär och underordna sig den känsliga miljön vid Djurgårdsslätten.
2. Den föreslagna lätta fasadbehandlingen av de nya träbyggnaderna är främmande för Hasselbackens karaktär och enligt vår erfarenhet av mycket begränsad hållbarhet.
3. Den åldrade Bellmanseken riskerar fortfarande att skadas vid uppförandet av "Nya Gubbhyllan". Särskilda säkerhetsföreskrifter måste vidtas så att ett bevarande kan garanteras.
4. Skydd och stärkande åtgärder för träd, i enlighet med "Hasselbacken Utredning, landskap, ekologi och träd" (Landskapslaget, Arbor konsult AB, Calluna, COWI och Viös AB, 2020-12-18, rev. 2023-11-17) bör anges i planen.
5. Skyddet för den klassiska huvudbyggnaden måste omfatta också den historiska trappan mot trädgården.
6. Den föreslagna nya musikpaviljongen med störande läge mitt för huvudfasaden bör utgå och istället den otillåtet bortförda vackra rekonstruerade serveringspaviljongen återföras till sin ursprungliga plats.
7. Det efter Åboms ritningar rekonstruerade parasollbordet bör återföras till sin plats intill Bellmanseken. Åbom hade redan 1860 för Hasselbacken imiterat ett av Fredrik Magnus Piper ritat parasollbord i engelsk kinesisk stil för Hagaparken, en uppenbar anknytning till Bellmansminnet med denna placering.
8. Den helt meningslösa "gångstigen" från Djurgårdsvägen genom branten upp mot övre terrassen bör saklöst utgå.

Med hänvisning till var ovan anförts avstyrker vi planen för Hasselbacken 1 i nuvarande utformning. Däremot kan vi med de reservationer vi framför godta Konsthallen 15 med den bearbetning och nya föreskrifter som tillkommit sedan den senaste granskningen.

Slutord

En kraftigt utökad hotellverksamhet på Hasselbacken tillför inga positiva värden annat än för exploatören. Den utgör endast en

hårdexploatering av en av Sveriges mest berömda och älskade miljöer.

Stockholm som ovan

För Djurgårdens hembygdsförening

Kerstin Brunnberg, ordförande.

Göran Söderström och Elisabeth Rosenquist-Saidac, plangruppen.